

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Sententia Caietani. c. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

etiam si aliquis propter auctoritatem simul fide
7. crederet articulos, & illorum haberet evidentiā,
paratus nihilominus credere sola auctoritate, non
tamen esset vnus, & idem assensus fidei, & eui-
dentiæ circa conclusionem ex articulis deductam,
sed illa duplici assensu esset nota; vno quidem
ex principiis fide creditis, altero vero ex princi-
piis euidenter notis. Hic verò assensus non
esset præcipue propter auctoritatem, sed propter
solam rationem, vt constat. Tunc autem futurum
esse duplicem conclusionis assensum patet, quia
per eadem media obscurè, & clarè cognita non
potest idem assensus conclusionis colligi: si ergo
Henric. vt cōtendit Henricus, articuli fidei, qui sunt prin-
cipia, essent euidenter noti, & simul fide crediti,
non colligeretur idem assensus obscurus, & cla-
rus eiusdem conclusionis. Assensus igitur clarus
posset esse vere, & proprie scientia.

CAPVT IIII.

Sententia Caietani.

Tertia opinio est eorum, qui dicunt Theolo-
giam posse bifariam considerari; primum se-
cundum se, deinde in viatoribus. Priori illo mo-
do, dicunt esse scientiam propriè, & perfectè, po-
steriori verò, non esse scientiam perfectam. Ita
docet Caietanus in hoc articulo. *Ad euidentiam*
huius, cum vero dicit, in viatoribus non esse perfectè
scientiam, intelligit non esse vere, & proprie. Sub-
iungit enim rationem his verbis: *Quia non vere scit,*
qui non vere scit *resolvere in principia euidentia.* Asserit
igitur in viatoribus esse imperfectam scientiam,
hoc est, non vere & proprie scientiam ratione sta-
tus: & ideo putat, consultò non respondisse S.
Thomam absolute esse scientiam, sed esse scien-
tiam subalternatam, vt indicaret esse imperfectā,
& improprie scientiam.

Hæc sententia Caietani, quatenus asserit Theo-
logiam in viatoribus non esse vere, & proprie scien-
tiam, inferius examinanda erit, ad hoc enim redu-
cetur tota huius controuersie difficultas. Nunc
autem paucis ostendam, qua ratione diuisio illa
Theologiæ, secundum se, & in nobis, allata à Ca-
ietano, & ab alijs, sit intelligenda. Bifariam ergo
Caietanus accipit Theologiam, vnam dicit esse
Dei, & Beatorum; alteram verò viatorum: hanc
posteriorem rursus diuidit in Theologiam secun-
dum se, & prout est in nobis. Cum igitur ait Theo-
logiam secundum se esse verè scientiam, non lo-
quitur de Theologia Dei, quam ipse de seipso ha-
bet, de qua non est difficultas: est enim perfectis-
sima scientia, sed non vniuocè cum creatura, maxi-
me cum ea, quæ fit per discursum, quatenus definit
Aristot. 1. Posterior cap. 2. & de qua nunc est con-
trouersia. Qualis verò sit scientia Dei, videbimus
infra q. 14. Neque loquitur Caietanus de Theo-
logia quam Beati de Deo habent, quæ sane etiam
si sit euidentia, non est scientia, vt definitur ab Aristote-
le loco citato: hæc enim debet esse per discursum:
scientia autè Beatorum sine illo est. Omnia autè my-
steria fidei sunt illis per se nota: sicut Angelis sunt
omnia per se nota, quæ naturaliter cognoscunt per
proprie species, vt dicemus infra disput. 221. c. 2.

Quare fallitur Scotus quæst. 3. Prologi, quæst.
4. laterali, vbi dicit, Theologiam secundum se,
hoc est, in Beatis esse scientiam, vt definitur ab Ari-
stotele, putat enim in illis eam fieri per discursum:
fallitur ergo, quoniam sicut de Angelis contra-

ipsum probabitur eos non discurrere, ita de Bea-
tis dicendum est. Intelligunt enim ea, quæ vident,
sicut reuera sunt, & ideo sunt illis per se nota. Lapsus
etiam est Bassolis loco inferius allegando cum
asserit etiam in Deo, & in Angelis Theologiam
esse vere scientiam, quia de ratione scientiæ (in-
quit ille) non est generari per discursum. Errat
autem, quoniam hoc solo differt intellectus à sci-
entia, quod hæc est per discursum, ille vero sine
discursu. In quo nobiscum conuenit Scotus, ideo-
que faretur Theologiam, quam Deus habet de se,
non esse scientiam, vt definitur à Logicis, sed su-
periori quadam ratione,

Cum ergo Caietanus asserit, Theologiam se-
cundum se esse scientiam, vt definitur ab Aristote-
le, intelligit planè Theologiam viatorum, non
quatenus est in illis obscura notitia ex principiis
solum creditis collecta, sed consideratam sine im-
perfectiōe obscuritatis: ea vero ratione dicit esse
scientiam, quia argumentum illius esset demon-
stratio, si principiorum haberetur euidentia: quæ-
admodum in mathematicis multa sunt demon-
strationes secundum se, quæ tamen alicui non ge-
nerant scientiam, quia ei non sunt principia eu-
identer nota, sed tantum fide credita. Atque in hoc
sensu vera est sententia Caietani. Est tamen diuer-
sa ratio de mathematica demonstratione, & de
Theologica, nam mathematica in aliquo potest
generare scientiam, in eo videlicet, qui habet eu-
identiam principiorum: at Theologica demonstra-
tio in nullo certè potest generare scientiam per
discursum: nam ille, cui essent nota euidenter
principia demonstrationis Theologiæ, discurre-
re non posset, sicut ille, cui sunt euidentia prin-
cipia mathematica. Principia namque Theologica
nulli possunt esse euidenter nota, nisi clarè viden-
ti Deum: hic autem discurrere non potest, vt pro-
xime dicebamus. Quocirca demonstratio Theo-
logica nulli potest esse instrumentum sciendi: est
tamen talis naturæ, vt si principia essent euiden-
tia tali modo, vt simul posset esse discursus, scien-
tiam generaret: veluti si alicui in hac vita commu-
cari posset euidentia mysteriorum per alienas spe-
cies. Cæterum præsens controuersia tantum est de
Theologia, quatenus in viatoribus actu reperitur
cum obscuritate principiorum, vtrum ea sit verè,
& proprie scientia.

CAPVT V.

Opinio Alberti, & Thomistarum.

Quarta sententia satis communis inter recen-
tiores est, Theologiam viatorum ex articu-
lis sola fide diuina creditis deductam, esse vere, &
proprie scientiam, non tantum secundum se, sed
etiam, vt est in ipsis viatoribus, imperfectam ta-
men in suo genere. Hanc sententiam putant re-
centiores esse S. Thomæ, sed quid ipse sentiat capi-
te sequenti videbimus. Referunt etiam pro ea ex
antiquis Theologis Antistodoressem, Bonauenturam,
& Egidium: ex quibus Antistodorenensis obi-
ter de hac re loquens docet oppositum. Egidius
vero in 2. parte Prologi, articulo. 2. disputans de
subalternatione Theologiæ inquit posse dici scien-
tiam, & ideo opus esse, vt articuli fidei, qui sunt
illius principia, in alia scientia, scilicet Beato-
rum, sint per se noti. Ex hoc tamen non sequi-
tur iuxta sententiam Egidij, Theologiam esse ve-
re, & proprie scientiam prout in nobis est, sed solum

Bassolis.

Caiet.

Theologia
secundum se
scientia est.

TO.

Demonstra-
tio theologi-
ca nequit
esse instru-
mentum sci-
endi.

II.

Theologiam
scientiam
imperfectam
asserunt.Bonauent.
Antistod.
Egidius.